

ด่วนที่สุด

ที่ สธ ๐๔๑๑.๔/ว ๓๓๒

กระทรวงสาธารณสุข

ถนนติวานนท์ จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

๗ พฤษภาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความร่วมมือดำเนินมาตรการเฝ้าระวังป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อ นำโดยยุงลายเชิงรุกในพื้นที่
เรียน นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย มาตรการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อ นำโดยยุงลายเชิงรุกในพื้นที่ จำนวน ๔ แผ่น

ด้วยสถานการณ์โรคติดต่อ นำโดยยุงลาย ปี ๒๕๖๓ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม - ๒๘ เมษายน ๒๕๖๓ พบผู้ป่วยสะสม ๑๐,๐๙๓ ราย ผู้ป่วยเสียชีวิต ๙ ราย อัตราป่วยตาย ร้อยละ ๐.๐๙ ซึ่งต่ำกว่าปี ๒๕๖๒ แต่ยังสูงกว่าปี ๒๕๖๐ และปี ๒๕๖๑ อีกทั้งข้อมูลจากการพยากรณ์โรค คาดว่าในปีนี้มีผู้ป่วยสูงถึง ๗๐,๐๐๐ ราย โดยในช่วงฤดูฝน อาจมีผู้ป่วยจำนวน ๑๐,๐๐๐ รายต่อเดือน โรคไข้ปวดข้อยุงลาย พบผู้ป่วยสะสม ๘๗๕ ราย อัตราป่วย ๑.๓๔ ต่อประชากรแสนคน และโรคติดเชื้อไวรัสซิกา พบผู้ป่วยในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ ๑ ราย และทารกศีรษะเล็ก ๒ ราย ประกอบกับสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ยังคงพบรายงานผู้ป่วยรายใหม่ เจ้าหน้าที่และบุคลากรด้านการแพทย์และสาธารณสุข ต้องเฝ้าระวังป้องกัน ควบคุมโรคอย่างต่อเนื่อง ซึ่งหากมีการป่วยเป็นโรคติดต่อ นำโดยยุงลายร่วมด้วย โดยเฉพาะโรคไข้เลือดออก จะทำให้การรักษายุ่งยากและอาการรุนแรงมากขึ้น

เพื่อให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และผู้ดูแลรับผิดชอบในแต่ละสถานที่มีความปลอดภัย แต่ยังสามารถดำเนินการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคไข้เลือดออกและโรคติดต่อ นำโดยยุงลายได้ กระทรวงสาธารณสุข ขอความร่วมมือดำเนินมาตรการเฝ้าระวังป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อ นำโดยยุงลายเชิงรุกในพื้นที่ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย และสามารถดาวน์โหลดเอกสารได้ที่เว็บไซต์กองโรคติดต่อ นำโดยแมลง <http://ddc.moph.go.th/dbv/>

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความร่วมมือในเรื่งดังกล่าวต่อไปด้วย จะเป็นพระคุณ

ขอแสดงความนับถือ

(นายศุภกิจ ศิริลักษณ์)

รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านพัฒนาการสาธารณสุข

กรมควบคุมโรค

กองโรคติดต่อ นำโดยแมลง

โทร. ๐ ๒๕๕๐ ๓๑๐๔ - ๕

โทรสาร ๐ ๒๕๕๑ ๘๔๓๓

สำเนาส่ง สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๑ - ๑๒

มาตรการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อ นำโดยยุงลายเชิงรุกในพื้นที่

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

สถานการณ์โรคติดต่อ นำโดยยุงลาย เป็นปัญหาทางสาธารณสุขที่สำคัญระดับประเทศ ได้แก่ โรคไข้เลือดออก โรคไข้ปวดข้อยุงลาย และโรคติดเชื้อไวรัสซิกา โดยจะมีแนวโน้มการระบาดสูงขึ้นในช่วงฤดูฝน ระหว่างเดือน พฤษภาคม - กรกฎาคม ของทุกปี ซึ่งสถานการณ์โรคไข้เลือดออกในปัจจุบัน ข้อมูลตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม - ๒๕ เมษายน ๒๕๖๓ จากข้อมูลรายงาน ๕๐๖ กองระบาดวิทยา ดังนี้

สถานการณ์โรคติดต่อ นำโดยยุงลาย

- โรคไข้เลือดออก มีผู้ป่วยสะสม ๑๐,๐๙๓ ราย อัตราป่วย ๐.๐๙ ต่อประชากรแสนคน โดยมีรายงานจำนวนผู้ป่วยน้อยกว่าปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ร้อยละ ๔๔ แต่จำนวนผู้ป่วยยังสูงกว่าปี ๒๕๖๑ และ ๒๕๖๐ ผู้ป่วยเสียชีวิต ๙ ราย อัตราตาย ร้อยละ ๐.๐๙
- โรคไข้ปวดข้อยุงลาย มีรายงานผู้ป่วยสะสม ๘๗๕ ราย อัตราป่วย ๑.๓๔ ต่อประชากรแสนคน ยังไม่มีรายงานผู้ป่วยเสียชีวิต พบผู้ป่วยมากในภาคกลางและภาคใต้
- โรคติดเชื้อไวรัสซิกา มีรายงานผู้ติดเชื้อในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ ๑ ราย และทารกศีรษะเล็ก ๒ ราย

ผลการสำรวจลูกน้ำยุงลาย

ในเดือนเมษายน ๒๕๖๓ (โปรแกรมทันระบาด) พบว่า ผลสำรวจลูกน้ำยุงลายเกินร้อยละ ๑๐ ของบ้าน โรงเรียน และศาสนสถาน ที่สำรวจในชุมชน ยังพบแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย โดยเฉพาะอำเภอมะนังที่มีการระบาดต่อเนื่องเกิน ๒๘ วัน เกือบทุกอำเภอมียุงลายในชุมชนเกินเกณฑ์มาตรฐาน (HI > ๕) ซึ่งถือว่ายังมีพหุนำโรคในหลายพื้นที่ ดังนั้น เมื่อเข้าสู่ฤดูฝน ซึ่งเป็นฤดูการระบาดของโรค จะทำให้มีโอกาสนำพาโรคไข้เลือดออกมากขึ้นได้

ผลกระทบจากสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้

- ผู้ป่วยสงสัยโรคไข้เลือดออก มารับการรักษาในโรงพยาบาลล่าช้า เนื่องจากมีความกังวลเสี่ยงติดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)
- กิจกรรมรณรงค์ ป้องกันควบคุมโรคติดต่อ นำโดยยุงลาย ไม่สามารถดำเนินการได้
- ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมจิตอาสาสิ่งแวดล้อม กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายได้ เนื่องจากต้องมีการรวมตัวของประชาชนจำนวนมาก
- ไม่สามารถดำเนินกิจกรรม Big Cleaning Day ได้
- เจ้าหน้าที่ บุคลากร มีภาระงานเพิ่มขึ้น เนื่องจากต้องเฝ้าระวังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)
- สถานที่สาธารณะที่ถูกปิด เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เช่น สนามกีฬา สวนสุขภาพ สวนสาธารณะ สถานศึกษา เป็นต้น รวมทั้งศาสนสถาน โรงแรมที่มีประชาชนไปน้อยลง ทำให้อาจไม่มีผู้ดูแลจัดการสิ่งแวดล้อม อาจเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายได้

มาตรการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อ นำโดยยุงลายเชิงรุกในพื้นที่

เพื่อให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และผู้ดูแลรับผิดชอบในแต่ละสถานที่มีความปลอดภัย แต่ยังสามารถดำเนินการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อ นำโดยยุงลายได้ ขอให้ดำเนินการดังนี้

๑. ให้ประชาชนสำรวจและทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ทุกสัปดาห์ ในบ้านตนเอง
๒. ให้ดำเนินการสำรวจและทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ทุกสัปดาห์ ในชุมชนพื้นที่สาธารณะทุกแห่ง โดยเจ้าหน้าที่/อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน/จิตอาสาที่ดูแลพื้นที่ และควรมีผู้รับผิดชอบติดตามผล

การดำเนินงาน เช่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุขอำเภอ/โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบล **ทุก ๒ สัปดาห์** โดยมีอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล เช่น หน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้า เจลแอลกอฮอล์ล้างมือ เป็นต้น

๓. ในสถานที่ที่**ปิดชั่วคราว** เช่น โรงเรียน โรงแรม ควรมีการ**สำรวจและทำลาย**แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย **โดยผู้รับผิดชอบสถานที่นั้นๆ** เพื่อป้องกันไม่ให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ซึ่งยุงพาหะสามารถเคลื่อนที่ไปยังสถานที่อื่นได้

๔. ไม่จัดกิจกรรมรณรงค์ที่รวมกลุ่มคนจำนวนมาก

๕. การดำเนินกิจกรรมของจิตอาสา**ต้องมีระยะห่างระหว่างบุคคล** ควรลดความแออัดของผู้เข้าร่วมกิจกรรมในพื้นที่ต่างๆ เช่น จัดสถานที่ให้กว้างขวางเพียงพอ ไม่ให้นั่งหรือยืนอยู่รวมกันอย่างเบียดเสียด กระจายมุมบริการอาหารและเครื่องดื่ม

๖. จัดการสิ่งแวดล้อมให้**ปลอดโปร่ง** กำจัดขยะไม่ให้เป็แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย เช่น ภาชนะบรรจุอาหาร หน้ากากอนามัย เศษใบไม้ เป็นต้น

๗. เมื่อ**พบผู้ป่วยรายใหม่**ของหมู่บ้านหรือชุมชน ยังต้อง**ดำเนินมาตรการควบคุมโรค ๓-๓-๑** ในรัศมี ๑๐๐ เมตร รอบบ้านผู้ป่วย

๘. ให้ความรู้ สร้างความตระหนักเรื่องการป้องกันโรค ผ่านสื่อโซเชียล หรือเสียงตามสาย วิทยุชุมชน

ค่าเป้าหมาย

๑. อัตราป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกน้อยกว่าค่ามัธยฐานย้อนหลัง ๕ ปี ร้อยละ ๒๐

๒. ลดอัตราป่วยตายด้วยโรคไข้เลือดออกไม่เกินร้อยละ ๐.๑๐

๓. ค่าดัชนีลูกน้ำยุงลายได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด

- บ้าน ชุมชน HI < ๕
- โรงเรียน และรพ. CI = ๐
- โรงธรรม โรงแรม โรงงาน และ สถานที่ราชการ CI < ๕

พื้นที่เป้าหมาย	มาตรการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อในโดยยุงลายเชิงรุกในพื้นที่
<p>๑. โรงเรียน (บ้าน/ชุมชน)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ประชาชนสำรวจและทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายในบ้านตนเอง ทุกสัปดาห์ ป้องกันตนเองไม่ให้ยุงลายกัด เช่น ใช้สเปรย์กระพริบฉีดพ่นยุงตัวเต็มวัย นอนกางมุ้ง ใ้ยาจุดกันยุง - ให้ประชาชน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และจิตอาสา สำรวจและทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายในชุมชน สัปดาห์ละครั้งตามปกติ และให้เจ้าหน้าที่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบล และ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ติดตามผลการดำเนินงานทุกสองสัปดาห์ โดยค่าดัชนีลูกน้ำยุงลายต้องน้อยกว่า ๕ (HI<๕) - ในพื้นที่สาธารณะ เช่น สวนสาธารณะที่ถูกปิดไว้นาน ต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลสำรวจ และกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายเป็นประจำทุกสัปดาห์ - กำจัดขยะ เน้นภาชนะใส่อาหารที่นำกลับไปที่บ้าน รวมทั้งหน้ากากอนามัย เพื่อลดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย - งดการจัดรณรงค์ในรูปแบบกิจกรรมที่มีการรวมตัวของประชาชนจำนวนมาก - ในกรณีการจัดกิจกรรมจิตอาสา ควรลดความแออัดของผู้เข้าร่วมกิจกรรมในพื้นที่ต่างๆ เช่น จัดสถานที่ให้กว้างขวางเพียงพอ ไม่ให้นั่งหรือยืนอยู่รวมกันอย่างเบียดเสียด กระจายมุมบริการอาหารและเครื่องดื่ม

พื้นที่เป้าหมาย	มาตรการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อ นำโดยยูงลายเชิงรุกในพื้นที่
<p>๒. โรงธรรม (ศาสนสถาน : วัด โบสถ์ มัสยิด)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ประชาชน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ และจิตอาสา สํารวจ และกําลังจัดแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยูงลาย เช่น เปลี่ยนน้ำในแจกัน มีฝาปิดอ่างน้ำ ในห้องน้ำ เป็นต้น โดยสํารวจ<u>สัปดาห์ละครั้งตามปกติ</u> และให้มีผู้รับผิดชอบติดตาม ผลการดำเนินงานด้วย <u>โดยคําคัดขี้นี้ลูกน้ำยูงลายต้องน้อยกว่า ๕ (CI<๕)</u> - ในกรณีที่ประชาชนมาร่วมกิจกรรมทางศาสนา ควรเว้นระยะห่างที่นั่งอย่างน้อย ๑-๒ เมตร - ทำความสะอาด วัด มัสยิด โบสถ์ กวาดเศษใบไม้ใต้ต้นไม้ กําลังภาชนะที่ไม่ใช้แล้ว เพื่อลดแหล่งน้ำขัง
<p>๓. โรงเรียน/ สถานศึกษา</p>	<p>ก่อนเปิดภาคเรียนและช่วงปิดภาคเรียน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้ครู เจ้าหน้าที่ของโรงเรียน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และเจ้าหน้าที่ สาธารณสุข ร่วมกันทำความสะอาดโรงเรียน/สถานศึกษา กําลังขยเก็บบกวดเศษ ใบไม้ ตัดต้นไม้ ทำให้สิ่งแวดล้อมปลอดโปร่ง สํารวจและกําลังจัดแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำ ยูงลายในโรงเรียน <u>เป็นประจำทุกสัปดาห์จนกระทั่งเปิดภาคเรียน</u> เนื่องจากจะเข้าสู่ ฤดูฝนแล้ว และให้มีผู้รับผิดชอบติดตามผลการดำเนินงาน <u>โดยก่อนเปิดภาคเรียน หนึ่งสัปดาห์คําคัดขี้นี้ลูกน้ำยูงลายต้องเป็นศูนย์ (CI=๐)</u> - ในกรณีที่มียูงจำนวนมาก ควรฉีดพ่นกําลังขยตัวเต็มวัยก่อนเปิดภาคเรียน ๑ สัปดาห์ <p>ระหว่างเปิดเรียน</p> <ul style="list-style-type: none"> - สํารวจและกําลังจัดแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยูงลายในโรงเรียน <u>เป็นประจำทุกสัปดาห์</u> - สื่อสารให้ความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออก ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล หรือ จัดการเรียนการสอน/กิจกรรม โดยเว้นระยะห่างที่นั่งอย่างน้อย ๑-๒ เมตร - ดำเนินคัดกรองอาการป่วยเบื้องต้นและคัดกรองอุณหภูมินักเรียนก่อนเข้าเรียน เพื่อเฝ้าระวังการป่วยด้วยโรคติดต่อ นำโดยยูงลาย และโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
<p>๔. โรงแรม</p>	<ul style="list-style-type: none"> - จัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลสถานที่ด้านสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอก ไม่ให้มีแหล่ง เพาะพันธุ์ยูงลาย เช่น สวนหย่อม อ่างบัว กระจ่างต้นไม้ เป็นต้น <u>อย่างน้อยสัปดาห์ ละ ๑ ครั้ง ทุกสัปดาห์</u> และให้มีผู้รับผิดชอบติดตามผลการดำเนินงาน <u>โดยคําคัดขี้นี้ ลูกน้ำยูงลายต้องน้อยกว่า ๕ (CI<๕)</u> - ในกรณีที่พบยูงจำนวนมาก ให้ฉีดพ่นสเปรย์กําลังขยตัวเต็มวัยในห้องพักก่อนที่แขก จะเข้าพัก - ประชาสัมพันธ์ความรู้ในการจัดการแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยูงให้พนักงานในองค์กร ได้รับความรู้
<p>๕. โรงพยาบาล</p>	<ul style="list-style-type: none"> - จัดให้มีผู้รับผิดชอบสํารวจและทําลายแหล่งเพาะพันธุ์ยูง กําลังพิเศษภาชนะที่ไม่ได้ใช้ งานและมีน้ำขัง เช่น ที่รองน้ำทิ้งตุ้กดน้ำ ขยะพลาสติก ขยะโฟม ควํ่าจากรองกระจ่าง ทั้งหมด และทําย่างต่อเนื่อง<u>สัปดาห์ละครั้ง</u> โดยเฉพาะบ้านพักเจ้าหน้าที่ใน

พื้นที่เป้าหมาย	มาตรการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อมาโดยยุงลายเชิงรุกในพื้นที่
	<p>โรงพยาบาล และให้มีผู้รับผิดชอบติดตามผลการดำเนินงาน <u>โดยค่าดัชนีลูกน้ำยุงลายต้องเป็นศูนย์ (CI=๐)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดทำ Dengue corner ให้เป็นสัดส่วนชัดเจน เพื่อรองรับการระบาดของโรคไข้เลือดออก - สื่อสารให้ความรู้เรื่องอาการป่วยที่ต้องสงสัยโรคไข้เลือดออกให้เจ้าหน้าที่ ญาติผู้ป่วย และผู้มารับบริการ ได้รับทราบถึงอาการที่ต้องมารับการตรวจวินิจฉัยและรักษาที่โรงพยาบาล - ควรแจกยาทากันยุงให้ผู้ป่วย - เตรียมความพร้อมในการดูแลรักษาผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก ก่อนช่วงฤดูการระบาด เช่น ทบทวนแนวทางการวินิจฉัยรักษาโรคไข้เลือดออก CPG, ทบทวนทะเบียนรายชื่อผู้เชี่ยวชาญด้านการรักษา - งดการใช้แจกันใส่น้ำปลูกต้นไม้ แต่ถ้าใช้ ต้องเปลี่ยนน้ำทุกสัปดาห์ - จัดทำมุ้งลวดหรือมุ้งตาข่าย ในห้องพักผู้ป่วยที่มีผู้ป่วยไข้เลือดออกพักรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล
<p>๖. โรงงาน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ให้เจ้าหน้าที่โรงงาน จัดเวรรับผิดชอบสำรวจและทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย สัปดาห์ละครั้งอย่างต่อเนื่อง โดยดำเนินการทั้งภายในและภายนอกอาคาร รวมทั้งบ้านพักคนงาน อาจประสานขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และให้มีหัวหน้าติดตามผลการดำเนินงาน <u>โดยค่าดัชนีลูกน้ำยุงลายต้องน้อยกว่า ๕ (CI<๕)</u> - กำจัดขยะ เศษใบไม้ ภาชนะที่ไม่ได้ใช้งานและมีน้ำขัง เช่น เศษขยะพลาสติก ขยะโฟม เศษกระถาง ยางรถยนต์ คว่ำจานรองกระถางทั้งหมด และจัดการสิ่งแวดล้อมบริเวณรอบโรงงานให้ปลอดโปร่ง - งดใช้โฟมหรือพลาสติกบรรจุอาหาร เพื่อลดขยะที่มีน้ำขังและเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุง โดยเปลี่ยนมาใช้วัสดุที่ย่อยสลายง่ายในสิ่งแวดล้อม - ยกเลิกการใช้แทงค์น้ำก่อกวนในห้องสุขา เปลี่ยนมาใช้ถังที่สามารถล้างและคว่ำไว้ไม่ให้มีน้ำขัง
<p>๗. สถานที่ราชการ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - จัดเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน ในการสำรวจและกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของแต่ละหน่วยงาน <u>สัปดาห์ละ ๑ ครั้ง</u> และให้มีหัวหน้าติดตามผลการดำเนินงาน <u>โดยค่าดัชนีลูกน้ำยุงลายต้องน้อยกว่า ๕ (CI<๕)</u> - ดำเนินการจัดทำ ๕ส. ในสถานที่ทำงาน เพื่อลดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย - ประชาสัมพันธ์ความรู้ในการจัดการแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงให้พนักงานในองค์กรได้รับความรู้ - กำจัดขยะ เศษใบไม้ และจัดการสิ่งแวดล้อมบริเวณรอบสถานที่ทำงานให้สะอาด - ทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ และจัดการสิ่งแวดล้อม ภายในบ้านและรอบบ้านพักเจ้าหน้าที่ - งดใช้โฟมหรือพลาสติกบรรจุอาหาร โดยเปลี่ยนมาใช้วัสดุที่ย่อยสลายง่ายในสิ่งแวดล้อม เพื่อลดขยะที่มีน้ำขังและเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุง ในสถานที่ทำงาน - งดใช้แจกัน ภาชนะใส่น้ำปลูกต้นไม้ เช่น พลูต่าง แต่ถ้าใช้ ต้องเปลี่ยนน้ำทุกสัปดาห์

คำแนะนำการดำเนินมาตรการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ นำโดยยูงลาย
 ในสถานการณ์ที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID – 19)

กองโรคติดต่อ นำโดยยูงลาย กรมควบคุมโรค
 พฤษภาคม 2563

ด้วยสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID – 19) ในปัจจุบันที่แพร่ระบาดรวดเร็ว กระจายไปในหลายจังหวัดของประเทศไทยรวมถึงทั่วโลก ทำให้การดำเนินการเฝ้าระวังป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อ นำโดยยูงลาย เช่น การสำรวจลูกน้ำยูงลายของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและอสม. และการควบคุมโรคกรณีพบผู้ป่วยโรคติดต่อ นำโดยยูงลาย ที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วนในการดำเนินการ เป็นไปได้ยาก

ทั้งนี้ มาตรการการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อ นำโดยยูงลายยังมีความจำเป็น เพื่อตัดวงจรการระบาดของโรคในชุมชน และป้องกันการระบาดของโรคติดต่อ นำโดยยูงลายเป็นวงกว้าง แต่เนื่องด้วยมาตรการการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค COVID – 19 เป็นสิ่งสำคัญ กองโรคติดต่อ นำโดยแมลง จึงได้จัดทำคำแนะนำการดำเนินมาตรการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ นำโดยยูงลายในสถานการณ์ที่มีการระบาดของโรค COVID – 19 ดังต่อไปนี้

	การสำรวจลูกน้ำยูงลาย	การควบคุมยุงตัวเต็มวัย
ก่อนการปฏิบัติงาน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ปฏิบัติงาน ควรสังเกตอาการของตนเอง หากมีไข้ มากกว่า 37.5 องศาเซลเซียส ให้งดการปฏิบัติงานและแจ้งผู้บังคับบัญชาทราบทันที 2. หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อ นำโดยยูงลาย ควรปฏิบัติตามมาตรการคัดกรองผู้ปฏิบัติงานก่อนลงพื้นที่ทุกครั้ง หากพบผู้ปฏิบัติงานมีไข้ มากกว่า 37.5 องศาเซลเซียส หรืออาการเข้าได้กับนิยาม โรค COVID – 19 ให้งดปฏิบัติงาน และปฏิบัติตามมาตรการของรัฐบาล กรณีป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID – 19) ทันที 3. หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อ นำโดยยูงลาย ควรจัดเตรียมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้า เจลล้างมือ ให้เพียงพอกับผู้ปฏิบัติงาน 4. สิ่งของหรืออุปกรณ์ที่อาจจะต้องใช้ร่วมกัน เช่น ไฟฉาย คลิปบอร์ด เป็นต้น ให้มีการทำความสะอาดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ หรือแอลกอฮอล์ 75% ก่อนการใช้งานเสมอ 5. ผู้ปฏิบัติงานต้องรักษาสุขอนามัยตนเองเสมอ เช่น หมั่นล้างมือก่อนหยิบจับสิ่งของ เป็นต้น 6. ผู้ปฏิบัติงานพันสารเคมีควรสวมชุดป้องกันสารเคมี หน้ากากที่สามารถกรองตัวทำละลายอินทรีย์ ลูงมือ และรองเท้าบูท <p>หมายเหตุ</p> <ul style="list-style-type: none"> - สำหรับเครื่องพ่นหมอกควันหากมีการสลับเปลี่ยนผู้ใช้งาน ให้เช็ดบริเวณ กระบอกสูบ และด้ามจับ ด้วยแอลกอฮอล์ 75% ก่อนปฏิบัติงานเสมอ - สำหรับเครื่องพ่น ULV สะพายหลัง ให้เช็ดบริเวณด้ามจับด้วยแอลกอฮอล์ 75% ก่อนปฏิบัติงานเสมอ - สำหรับเครื่องพ่น ULV ดิตรถยนต์ ควรมีการเช็ดบริเวณ พวงมาลัย เกียร์ คอนโทรลเครื่องพ่น หรือสิ่งที่จะต้องจับต้องร่วมกัน ด้วยแอลกอฮอล์ 75% ก่อนปฏิบัติงานเสมอ 	
ระหว่างการปฏิบัติงาน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ปฏิบัติงานสำรวจลูกน้ำยูงลาย ควรเข้าไปในบ้านไม่เกิน 2 – 3 คนต่อหลังคาเรือน 2. เว้นระยะห่างระหว่างผู้ลงสำรวจลูกน้ำยูงลาย และเจ้าของบ้าน อย่างน้อย 1 – 1.5 เมตร 3. ผู้ปฏิบัติงานต้องสวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลา ระหว่างปฏิบัติงานในชุมชน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเตรียมชุมชนก่อนการพันสารเคมี ผู้ปฏิบัติงานควรเว้นระยะห่างจากเจ้าของบ้าน อย่างน้อย 1 – 1.5 เมตร หรือใช้เสียงตามสายของชุมชนในการชี้แจงการพันสารเคมี 2. ผู้ปฏิบัติงานพันสารเคมี ควรสวมชุดป้องกันสารเคมี หน้ากากที่สามารถกรองตัว

	การสำรวจลูกน้ำยุงลาย	การควบคุมยุงตัวเต็มวัย
	<p>4. ผู้ปฏิบัติงานต้องหมั่นล้างมือด้วยสบู่หรือเจล แอลกอฮอล์ระหว่างปฏิบัติงาน</p> <p>5. หากมีการต้องสนับสนุนสิ่งของระหว่างการปฏิบัติงาน เช่น ยาหากันยุง ทราายที่มีฟอส เป็นต้น ให้ใช้วิธีการวาง แทนการยื่นให้ถึงมือเจ้าของบ้าน หรือสมาชิกในบ้าน</p> <p>6. การให้สุขศึกษา ควรเว้นระยะห่างกับเจ้าของบ้าน หรือสมาชิกในบ้าน อย่างน้อย 1 – 1.5 เมตร และไม่ ควรเกิน 30 นาที</p> <p>หมายเหตุ หากเจ้าของบ้านหรือสมาชิกในบ้านอยู่ระหว่างการ กักตัว 14 วัน ให้ผู้ปฏิบัติงานชี้แจงความสำคัญในการ สสำรวจและกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ด้วยตนเอง โดยควร เว้นระยะห่างกับเจ้าของบ้านหรือสมาชิกในบ้าน อย่างน้อย 1 – 1.5 เมตร และไม่ควรถูกเกิน 30 นาที</p>	<p>ทำละลายอินทรีย์ ถุงมือ และรองเท้าบูท ตลอดเวลา</p> <p>3. ผู้พันสารเคมีควรเว้นระยะห่างจากสมาชิก ในทีม และบุคคลอื่น อย่างน้อย 1 – 1.5 เมตร</p> <p>4. ผู้ปฏิบัติงานต้องหมั่นล้างมือด้วยสบู่หรือ เจลแอลกอฮอล์ระหว่างปฏิบัติงาน</p> <p>5. ในกรณีบ้านผู้ป่วยด้วยโรคติดต่อนำโดย ยุงลายจำเป็นต้องพันสารเคมี โดยให้เจ้าของ บ้าน และสมาชิกในบ้าน ออกมาอยู่นอกบ้าน ให้อยู่ห่างกัน 1 – 1.5 เมตร ขณะผู้พันกำลัง ดำเนินการพันสารเคมีในบ้านและบริเวณบ้าน</p> <p>หมายเหตุ หากเจ้าของบ้านหรือสมาชิกในบ้านอยู่ ระหว่างการกักตัว 14 วัน ผู้ปฏิบัติงานควร แนะนำให้เจ้าของบ้านหรือสมาชิกในบ้านใช้ สเปรย์กระป๋องด้วยวิธีการที่ถูกต้อง กำจัด ยุงลายในบ้านตนเอง</p>
หลังการ ปฏิบัติงาน	<p>1. หลังจากการปฏิบัติการลงพื้นที่ ให้ผู้ปฏิบัติงานสังเกตอาการของตนเอง หากมีไข้ มากกว่า 37.5 องศาเซลเซียส หรืออาการเข้าได้กับนิยาม โรค COVID – 19 ให้แจ้งผู้บังคับบัญชาทราบ และปฏิบัติ ตามมาตรการของรัฐบาล กรณีป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID – 19) ทันที</p> <p>2. หลังใช้สิ่งของหรืออุปกรณ์ที่อาจจะต้องใช้อยู่ร่วมกันเสร็จสิ้นให้มีการทำความสะอาดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ หรือแอลกอฮอล์ 75% เสมอ</p>	

หมายเหตุ

- หากไม่สามารถดำเนินการสำรวจลูกน้ำยุงลายตามแผนการดำเนินงานปกติได้ ให้บูรณาการการดำเนินการควบคู่กับ การลงพื้นที่ในการเฝ้าระวังโรค COVID – 19
- ควรมีมาตรการป้องกันโรคติดต่อนำโดยยุงลาย ในสถานที่กักกันผู้สัมผัสโรคหรือผู้ที่เดินทางมาจากต่างประเทศ (State Quarantine) ได้แก่ การแจกยาหากันยุง นอนในมุ้งหรือห้องที่มีมุ้งลวด มีการพันสารเคมีกำจัดยุง และกำจัด แหล่งเพาะพันธุ์ยุงทุกสัปดาห์